

Biuletyn Polonistyczny

17.05.2020

Data wydarzenia: - 30.06.2020

„Dzieciństwo. Literatura i Kultura” 2/2020 - zaproszenie do nadsyłania artykułów

Typ wydarzenia: Call for papers

Organizatorzy: Redakcja czasopisma „Dzieciństwo. Literatura i Kultura” WP,

Wydział Polonistyki UW

Grupy docelowe: Studenci, Doktoranci, Samodzielni Pracownicy Naukowi,

Dydaktycy, Inni

Redakcja półrocznika „Dzieciństwo. Literatura i Kultura” zaprasza do nadsyłania artykułów (w języku polskim lub angielskim) do kolejnego numeru czasopisma.

Temat numeru 2/2020: *Dzieci antropocenu. Nowe paradygmaty teorii i praktyki prozwierzecej oraz ekologicznej*

Kolejny numer czasopisma „Dzieciństwo. Literatura i Kultura” będzie poświęcony szeroko pojętym zagadnieniom praw zwierząt, ekologii, zmian ekosystemu oraz klimatu w kulturze i literaturze dziecięcej i młodzieżowej oraz w tekstach kultury reprezentujących inne media, a związanych z dzieciństwem i dzieckiem (jako zarówno odbiorcą, jak i postacią). Zapraszamy do przesyłania artykułów naukowych i recenzyjnych w duchu studiów nad zwierzętami (*animal studies*) wywiedzionych z badań m.in. Petera Singera, Kari Weil, Matthew Calarco, Samantha Hurn, Donny Haraway, Margo DeMello, Cary’ego Wolfe’a, Johna Bergera, Marca Bekoffa, Toma Regana i innych, a na polskim gruncie Moniki Bakke, Anny Barcz, Anity Jarzyny, Dariusza Czai, Macieja Trojana, Marzeny Kotyczki, Doroty Łagodzkiej oraz Eweliny Rąbkowskiej.

Istotnym punktem odniesienia są dla nas studia nad dzieckiem/dzieciństwem (*children/childhood studies*), w posthumanistycznych dyskursach mocno powiązane ze studiami nad zwierzętami, co widać w międzynarodowych pracach takich badaczy i badaczek jak m.in. Gene Myers (*The Significance of Children and Animal: Social Development and Our Connection to Other Species*, 1998), Matthew Cole i Kate Stewart (*Our Children and Other Animals: The Cultural Construction of Human-Animal Relations in Childhood*, 2014), William Crain (*The Emotional Lives of Animal & Children*, 2014), Gail F. Nelson (*Why the Wild Things Are: Animals in the Lives of Children*, 2001), Sidney I. Dobrin i Kenneth B. Kidd (*Wild Things: Children’s Culture and Ecocriticism*, 2004), Zoe Jaques (*Children’s Literature and the*

Posthuman: Animal, Environment, Cyborg 2014), Johnson Kathleen (*Understanding Children's Animal Stories*, 2000), Margaret Blount (*Animal Land: The Creatures of Children's Fiction*, 1974), Frank Ascione i Phil Arkow (*Child Abuse, Domestic Violence and Animal Abuse*, 1999), jak również w tomach zbiorowych, np. *Deep into Nature: Ecology, Environment and Children's Fiction* (red. Jennifer Harding, Elizabeth Thiel, Alison Walter, 2009) oraz *Childhood and Pethood in Literature and Culture: New Perspectives on Childhood Studies and Animal Studies*, red. Anna Feuerstein, 2017). Warto też zwrócić uwagę na polskie opracowania tematu stykania się studiów nad zwierzętami ze studiami nad dzieciństwem. Są one znacznie mniej liczne; wśród znaczących prac znajdują się np. monografia wieloautorska *Czytanie menażerii. Zwierzęta w literaturze dziecięcej, młodzieżowej i fantastycznej* (red. Anna Mik, Patrycja Pokora, Maciej Skowera, 2016), seria pozycji naukowych „Żywioty w literaturze dziecięcej” redagowana przez Annę Czabanowską-Wróbel i Krystynę Zabawę, studium Beaty Mytych-Forajter *Zwierzęta na zakręcie* (2017), tematyczne wydania czasopism „Polonistyka. Innowacje” (2017, nr 5) i „Czy/Tam/ Czy/Tu” (2018, nr 1-2).

W obrębie zarysowanych obszarów badawczych interesować nas będzie m.in. dekonstrukcja przedmiotowego i antropomorficznego postrzegania i traktowania zwierząt jako jedno z kluczowych zagadnień posthumanistycznych dyskursów toczonych na łamach literatury, sztuki, filozofii oraz nauk humanistycznych i społecznych. Ważne wydają się tutaj te teksty kultury, które interpretować można w perspektywie interdyscyplinarnych studiów nad zwierzętami (*human-animal studies*), dowartościowujących odrębną perspektywę zwierząt, a także *critical animal studies*, poświęconych dyskursom o prawach zwierząt, ich podmiotowości, tożsamości, psychice i sferze emocjonalnej. Szczególnie interesują nas świeże interpretacje i spojrzenia na kwestię zwierzęcą, negujące uwarunkowane kulturowo stereotypowe sposoby myślenia o zwierzęciu w kategoriach przedmiotu, istoty służebnej lub produktu; dotyczące reprezentujących rozmaite media dzieł klasycznych i najnowszych.

Tematem kontynuującym prozwierzęcą myśl przewodnią numeru będą zagadnienia związane z ekologią kulturową oraz zmianami klimatu ujętymi z perspektywy relacji człowieka ze środowiskiem naturalnym. W odniesieniu do literatury oraz kultury dziecięcej i młodzieżowej temat ten dopiero zaczyna być przedmiotem rozważań naukowych; można jednak wskazać na prace takie jak *Learning with Children, Ants, and Worms in the Anthropocene: Towards a Common World Pedagogy of Multispecies Vulnerability* Affriki Taylor i Veroniki Pacini-Ketchabaw (2015) czy *Reconfiguring the Child in the Anthropocene* Karen Ann Malone (2018). Proponujemy m.in. rozwijanie refleksji nad tym, w jaki sposób teksty kultury adresowane do młodych odbiorców zachęcają ich do konstruktywnego podejmowania wyzwań związanych z zagrożeniem katastrofą klimatyczną i zaangażowania w szeroko pojętą walkę o ich fundamentalne prawo do bezpiecznego i zdrowego życia. Możliwe obszary problemowe to np. edukacyjny i pedagogiczny potencjał dzieł uwypuklających sfery dowartościowania przyrody;

właściwe postawy ekologiczne; uwrażliwianie młodych ludzi na potrzebę harmonijnego związku pomiędzy człowiekiem a naturą; zagospodarowanie przestrzeni miejskich, industrialnych i przedindustrialnych, natury i jej dziedzictwa; zależność między ludźmi a środowiskiem naturalnym z perspektywy rewitalizacji, odnowy, ale także destrukcji, degradacji, zagrożenia globalną katastrofą wynikającą z bezpośrednich działań człowieka.

Zachęcamy do refleksji interdyscyplinarnej, dzięki której możliwe będzie zaprezentowanie szerokich kontekstów badawczych, inspirujących do dojrzałego, krytycznego i nowatorskiego spojrzenia na znaczenie antropocenu jako epoki geologicznej charakteryzującej się znaczącym wpływem człowieka na zmiany ekosystemu, ze szczególnym uwzględnieniem ludzkiej odpowiedzialności za Ziemię i opieki nad nią oraz ograniczaniem negatywnych procesów wywołujących w naturze zaburzenia i dewastacje. Mowa tu o generalnej refleksji wywiedzionej z XXI-wiecznej posthumanistycznej krytyki gatunku ludzkiego, zgodnie z którą ludzkość bezpośrednio i często świadomie odpowiada m.in. za kryzys klimatu, wojny o zasoby naturalne, przeludnienie, wymieranie gatunków, migracje i nienaturalne katastrofy (zob. prace Ewy Domańskiej i Moniki Bakke). Tematyka ta stanowi rdzeń chociażby literatury dystopijnej i innych odmian science-fiction, sygnowanych lękiem przed zagładą człowieka oraz postępującą anihilacją człowieczeństwa (zob. *Posthumanism in Young Adult Fiction: Finding Humanity in Posthuman World*, red. Anita Tarr i Donna R. White, 2018).

Finalnie interesować nas też będą analizy tekstów kultury nawiązujących do ekologii integralnej i Franciszkańskiej doktryny humanizmu. Celem byłoby tutaj pokazanie przenikania się natury i kultury, ale też ich kolizji i sinusoidalnych napięć, budowanie w społeczeństwach ekologicznej świadomości, prezentowanie zachowań proekologicznych, zgodnie z którymi człowiek na równi ze zwierzętami nie-

-ludzkimi i roślinami przynależy do wspólnoty planetarnej, solidaryzując się z innymi bytami, świadomie budując nowy typ wrażliwości, relacyjności i pozagatunkowych więzi.

Zapraszamy również do przesyłania tekstów niezwiązanych z tematem numeru do działów Varia i Artykuły recenzyjne.

Termin zgłaszania artykułów: 30.06.2020 r.

Opłata: Bez opłat

Linki:

- <http://www.journals.polon.uw.edu.pl/index.php/dlk>
- <https://www.facebook.com/dlkuw/>

Biuletyn Polonistyczny

Słowa kluczowe: dziecko, literatura, animal studies, childhood studies, children studies, dzieciństwo

Autor: Maciej Grzegorz Skowera